4. feladatsor – Relációk

4.1. Feladat. Legyen $A = \{1, 2, 3, 4, 5\}$ és $\alpha, \beta \subseteq A \times A$ relációk, melyre

$$\alpha = \{(1, 2), (3, 2), (3, 4), (4, 4), (5, 5)\} \text{ és } \beta = \{(1, 2), (2, 2), (3, 2), (4, 3), (4, 5)\}.$$

Határozzuk meg a következő relációkat:

$$\alpha \cap \beta, \qquad \alpha \setminus \beta, \qquad \alpha^{-1}, \qquad \alpha\beta, \qquad \beta\alpha, \qquad \beta\alpha^{-1}, \qquad \beta \cap \alpha^{-1}.$$

4.2. Feladat. Határozzuk meg az alábbi α és β relációk esetén az α^{-1}, $\alpha\beta$ és $\beta\alpha$ relációkat. (Az $\mathbb{E}$ az emberek halmazát jelöli.)

(a) $\alpha = \{(x, y) \in \mathbb{E}^2 \colon x \text{ az } y \text{ gyermeke}\}$, $\beta = \{(x, y) \in \mathbb{E}^2 \colon y \text{ az } x \text{ apja}\}$
(b) $\alpha = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \colon x = 2y\}$, $\beta = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \colon x = 2^y\}$
(c) $\alpha = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \colon y = x^2\}$, $\beta = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \colon y - 1 = 3x\}$

4.3. Feladat. Adjuk meg a $H = \{-2, 1, 2, 3, 4\}$ halmazon értelmezett $\rho = \{(a, b) \colon a \text{ osztója } b\text{-nek}\}$ reláció gráfját. Vizsgáljuk meg reflexivitás, szimmetria, antiszimmetria, tranzitivitás és dichotómia szempontjából.

4.4. Feladat. Adjunk meg a gráfjával az $A = \{a, b, c, d\}$ halmazon egy olyan relációt, amely

(a) reflexív, tranzitív de nem szimmetrikus;
(b) antiszimmetrikus, tranzitív de nem dichotom;
(c) dichotom de nem reflexív.

4.5. Feladat. Vizsgáljuk meg az alábbi relációkat reflexivitás, szimmetria, antiszimmetria, tranzitivitás és dichotómia szempontjából. Ezek alapján állapítsuk meg, hogy melyik reláció ekvivalencia, részbenrendezés vagy teljes rendezés.

(a) $\{(a, b) \colon |a - b| \leq 2\}$ a $\{-1, 0, 1, 2, 3\}$ halmazon
(b) $\{(x, y) \colon x \leq y\}$ a $\mathbb{Z}$ halmazon
(c) $\{(x, y) \colon x < y\}$ az $\mathbb{R}$ halmazon
(d) $\{(a, b) \colon ab \geq 0\}$ az $\mathbb{R}$ halmazon
(e) $\{(a, b) \colon a^2 \geq b^2\}$ a $\mathbb{Z}$ halmazon
(f) $\{(x, y) \colon |x| = |y|\}$ az $\mathbb{R}$ halmazon
(g) $\{(x, y) \colon 2 \mid x + y\}$ az $\mathbb{N}$ halmazon
(h) $\{(a, b) \colon 4 \mid b - a\}$ a $\mathbb{Z}$ halmazon
(i) $\{(a, b) \colon a^2 < b^2\}$ a $\mathbb{Z}$ halmazon
(j) $\{(X, Y) \colon X \cap \mathbb{Z} = Y \cap \mathbb{Z}\}$ a $\mathcal{P}(\mathbb{Q})$ halmazon

4.6. Feladat. Adjon meg olyan osztályozást az $A = \{1, 2, 3, 4, 5\}$ halmazon, melynek három osztálya (blokkja) van. Adja meg az osztályozáshoz tartozó ekvivalenciarelációt.

4.7. Feladat. Határozza meg a következő ekvivalenciarelációkhoz tartozó osztályozást.

(a) $\{(a, b) \colon ab > 0\}$ az $A = \{-3, -2, -1, 1, 2, 3\}$ halmazon
(b) $\{(a, b) \colon 3 \mid b - a\}$ az $A = \{-3, -2, -1, 0, 1, 2, 3\}$ halmazon

(c) $\{(H, G) \colon |H| = |G|\}$ az $A = \{\emptyset, \{1, 2\}, \{\emptyset\}, \{0\}, \{a, b\}, \{1, 2, 3\}\}$ halmazon
(d) $\{(x, y) \colon x$-nek és y-nak van közös prímosztója$\}$ az $A = \{2, 3, 8, 9, 14, 15, 19, 26\}$ halmazon
(e) $\{(x, y) \colon x$ és y számjegyeinek összege egyenlő$\}$ az $A = \{71, 301, 216, 4, 121, 54, 602, 315\}$ halmazon
(f) $\{(a, b) \colon |a| = |b|\}$ a $\mathbb{Z}$ halmazon
(g) $\{(x, y) \colon x^2 + y^2$ páros$\}$ a $\mathbb{Z}$ halmazon

4.8. Feladat. Adjuk meg az alábbi részbenrendezett halmazok Hasse-diagramját. Melyek a minimális, maximális, legkisebb és legnagyobb elemek?

(a) $(A; \subseteq)$, ahol $A = \{\emptyset, \{a\}, \{b\}, \{a, b, c\}, \{a, b, d\}\}$
(b) $(B; \subseteq)$, ahol $B = \{\emptyset, \{1\}, \{2\}, \{3\}, \{1, 2\}, \{1, 4\}, \{2, 3\}, \{1, 2, 3\}\}$
(c) $(C; |)$, ahol $C = \{2, 3, 4, 5, 6, 12, 24, 36\}$
(d) $(D; |)$, ahol $D = \{0, 1, 2, 4, 7, 14, 28, 32\}$
(e) $(E; \sqsubseteq)$, ahol $E = \{123, 211, 321, 467, 512, 861, 999\}$ és $a \sqsubseteq b$ pontosan akkor teljesül, ha a minden számjegye kisebb vagy egyenlő, mint b megfelelő számjegye
(f) $(F; \leq)$, ahol $F = \{(1, 1), (\frac{1}{2}, 2), (0, -1), (\frac{1}{3}, 3), (2, 2)\}$ és $\leq$ a komponensenkénti részbenrendezés

4.9. Feladat. Adjuk meg a következő gráf által meghatározott ρ reláció reflexív, szimmetrikus, tranzitív, reflexív és tranzitív lezártját.

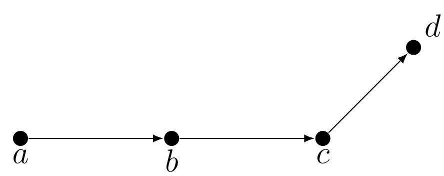

4.10. Feladat. Legyen $\rho = \{(a, b) \mid a - b = 2\}$ reláció az $A = \{1, 2, 3, 4, 5\}$ halmazon. Rajzoljuk fel a ρ gráfját és adjuk meg (ne csak a gráfjával)

(a) ρ reflexív lezártját;
(b) ρ szimmetrikus lezártját;
(c) ρ tranzitív lezártját;
(d) ρ reflexív és tranzitív lezártját.

4.11. Feladat. Adjuk meg a következő relációk tranzitív lezártját:

(a) $\{(a, b) \in A^2 \colon |a - b| = 2\}$, ahol $A = \{1, 2, 3, 4, 5\}$;
(b) $\{(a, b) \in \mathbb{Z}^2 \colon a - b = 0\}$;
(c) $\{(a, b) \in \mathbb{R}^2 \colon b = a^2\}$;
(d) $\{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \colon y - x = 1\}$.